

ACC. N:R. ^{M.}10510: 1-4.

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Karl Åkesson.
Härad: Bara. Adress: Bantorget 13, Lund.
Socken: Nevishög. Berättat av: Karl Åkesson.
Uppteckningsår: 1947. Född år 1881 i Nevishög.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landsbyggnads repobageri.

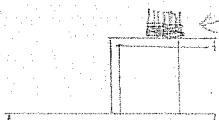
s. 1-4.

M. 138.

138.

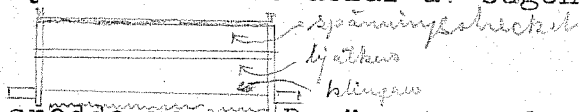
Landsbygdens repslageri.

Såsom hantverk förekom repslageri ej i mitt eller mina förfäders hem men väl till husbehov. Därav framställda produkter voro säckaband till att ombinda mynningen av en fullproppad spannmåls-säck, piskaröfvor, piskrevor, pisksnärtar och klädesstreck samt någon ^{gång} klänare rep.

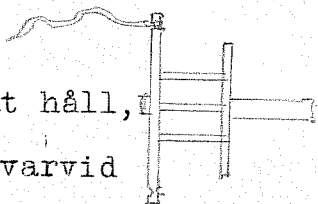
Materialiet bestod alltid av hör, lin, som framställets hemma. För 60 år sedan, minns jag, ~~att~~ ^{odlade} mina föräldrar lin, men någon klar uppfattning om tillvägagångssättet därvid har jag ej. Ej heller om materialets vidare beredning, ehuru jag för 50 år sen var med om att bryda, bryta, knäcka linstjälkarna. Jag minns också, när mor hajla, häckla. Hon brukade då fastbinda häcklan på de främsta benen på en rygglagd stol ^{← häcklan} slå försiktigt ner en hörtovs i häcklan och dra den något sakta åt sig och därvid kamma hören.

Ett enda streck av hästtagel hade vi, men det var gjort långt

före min tid och användes på en större såg till att spänna sågklingan med. Tageln hade, skulle jag tro, den fördelen att mindre krympa sig vid fuktig väderlek. Därigenom minskades faran av att spänningsdelen skulle bryta sönder de delar av sågen, vilka höllos på avstånd av bjälken.

Det var männen, som snödde repen. De övertogo de färdighäcklade hörtottarna, lade dem framför sig på ett bord, framför vilket de satt sig, med deras ena ända mot sig och med ett tungt järnstycke på dem för att hålla dem kvar på sin plats, togo några tågor, fibrer, som de såsom en ögla lade om en av inmutningarna på slingans främre tvärstycke

samt snodde om med höger hand, rätt om, åt rättvänt håll, naturlig omsvängning, utåt, nedåt, inåt, uppåt, de läto lagom mängd tågor medfölja, allt efter den grovlek de ville ha ^{på} lavan, lavorna (a såsom i marmor), de minsta snodda delarna i repet. Jag nämner här redskapet för slinga. Detta är dock ej den ursprungliga benämningen, vilken jag tyvärr ej kan erinra mig. Jag har kvar en sådan

från 1840. De sålunda framkomna lavorna skulle jag vilja kalla högersnodda rättsnodda och motsatsen vänstersnodda, avignodda. Allteftersom snoddningen fortgick, lindades lavan om slingans mittparti. Vid snoddningen löpte detta runt kring sin axel, förlängning en av handtaget, vilket sålunda ej behövde glida runt i handen. Man hade en slinga till var lava.

Då lavorna skulle tvingas, sammantvinnas till rep, tog man 2 slingor med de färdiga lavorna, en i var hand, fäste lavornas slutändar ihop, lät en annan person hålla i sammanfästningen, som då blev början till repet. Man snodde nu lavorna ganska hårt, med höger hand som förut och vänster hand inåt, nedåt, utåt, uppåt, så att dennas lava snoddes lika med den högra handens, enligt regeln avig hands aviga rörelse = rättvänd. Därigenom kom det nybildade repet att få vridning åt motsatt håll mot lavornas och således att bli, vad jag skulle vilja kalla, vänsterslaget. Den person, som höll i repet hade då att hålla repet ganska hårt spänt och att låta det snurra på så sätt, att han tog händerna skiftesvis fram

på repet och lät dem glida tillbaka, varvid repet snurrade av sig själv. Detta kallades att mjölka. Samtidigt samlade han det färdiga repet till sig. Ville man ha ytterligare fler lavar i repet, tog man en i sänder, fäste dess slutända liksom förut, snodde lavan med höger hand, varvid man med vänster hand genom uppvridding av repet öppnade något på de tidigare lagda lavorna, så att den tredje kunde läggas ordentligt ned. På samma sätt förfor man vid inläggandet av en ev. fjärde lava. I allmänhet hade man trelaverev, i grövre dimensioner dock fyralaverev.

Sedan repet var färdigslaget, lades ^{det} över ett bord och liksom manglades, i det man pressade ytan något jämnare genom att rulla det under ett mindre ambult e. dyl.

.oOo.